

Valvottavien taloudellinen tila ja riskit

Lehdistötilaisuus 30.9.2014

Agenda

- Euroopan finanssisektorin riskit
- Suomen finanssisektorin tila
- Suomen finanssisektorin riskit
- Yhteisen pankkivalvontamekanismin käynnistyminen
- Peruspankkipalvelut
- Finanssipalveluiden tarjoaminen erityistilanteissa

Euroopan finanssisektorin riskit

Euroopan finanssisektorin suurimmat riskit pysyneet samoina ja vaikuttavat myös Suomessa

Merkittävimmät riskit Euroopassa

1. Reaalitalouden heikko ja epätasainen kehitys
2. Pankkisektorin heikko kannattavuus ja pankkien luottosalkun laatuun kohdistuva epävarmuus
3. Kasvaneet markkinariskit, jotka voivat toteutuessaan aiheuttaa myös likviditeettiongelmia joillain markkinalohkoilla

Suomi

Suomen talouskasvu yksi Euroopan heikoimmista 2014 ja 2015

Alhainen kasvu haaste pankkisektorin kannattavuudelle

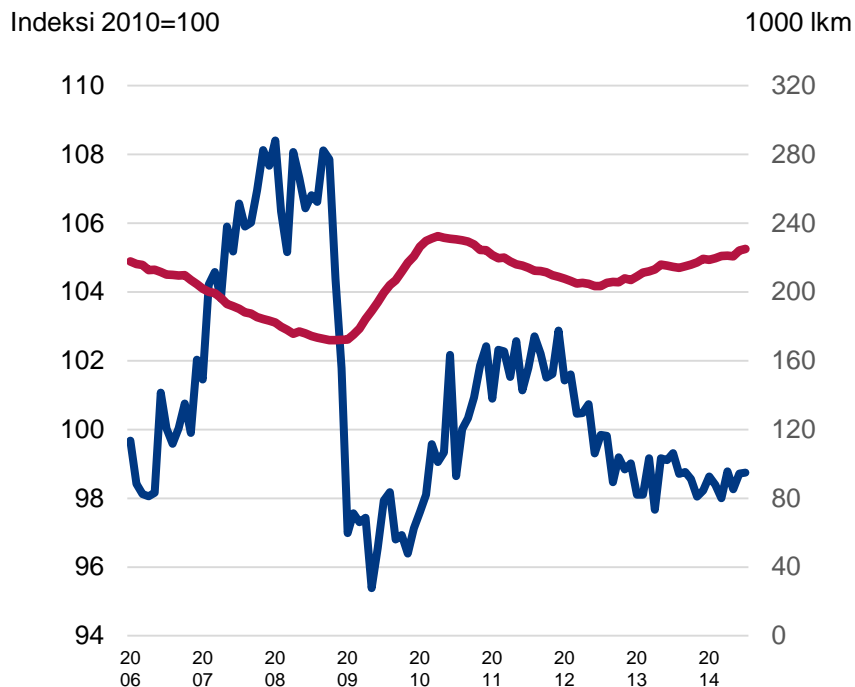

Varallisuusarvojen laskut vaikuttaisivat erityisesti vakuutussektoriin

Suomen reaalitalous kolmatta vuotta taantumassa, finanssisektorin tila edelleen hyvä

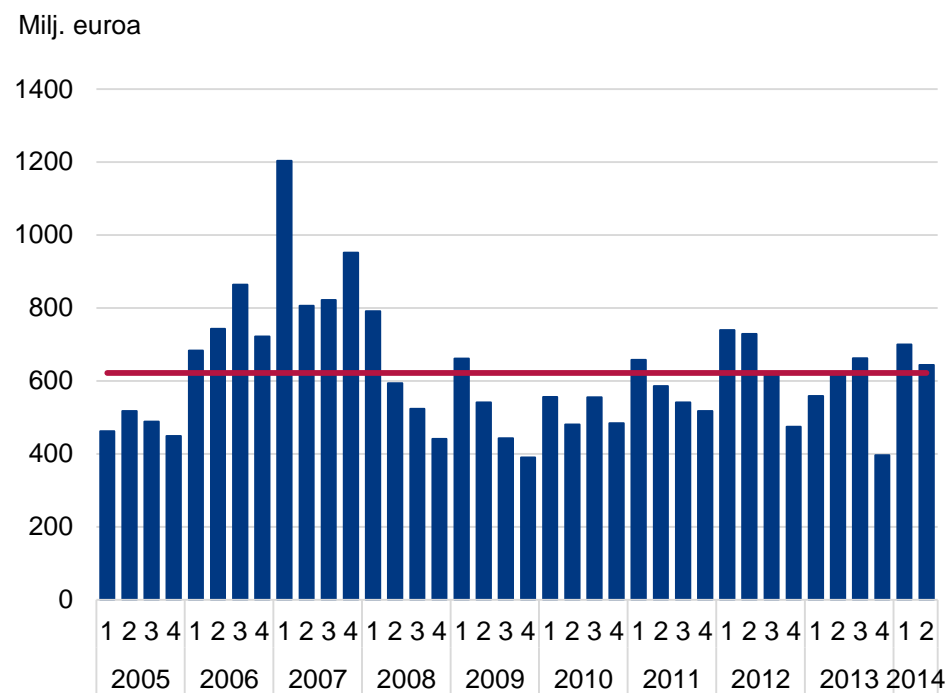
Tuotanto vuoden 2006 tasolla, työttömyys kasvussa

— Tuotannon kuukausikuvaaja (indeksi 2010=100, kausitasoitettu ja työpäiväkorjattu) vasen asteikko
 — Työttömät, 1000 henkeä (12 kuukauden liukuva summa) oikea asteikko

Lähde: Tilastokeskus

Pankkisektorin liiketulos 2005–2014

■ Liiketulos neljännesvuodelta
 — Neljännesvuoden keskimääräinen liiketulos 2005-2014

Lähde: Finanssivalvonta

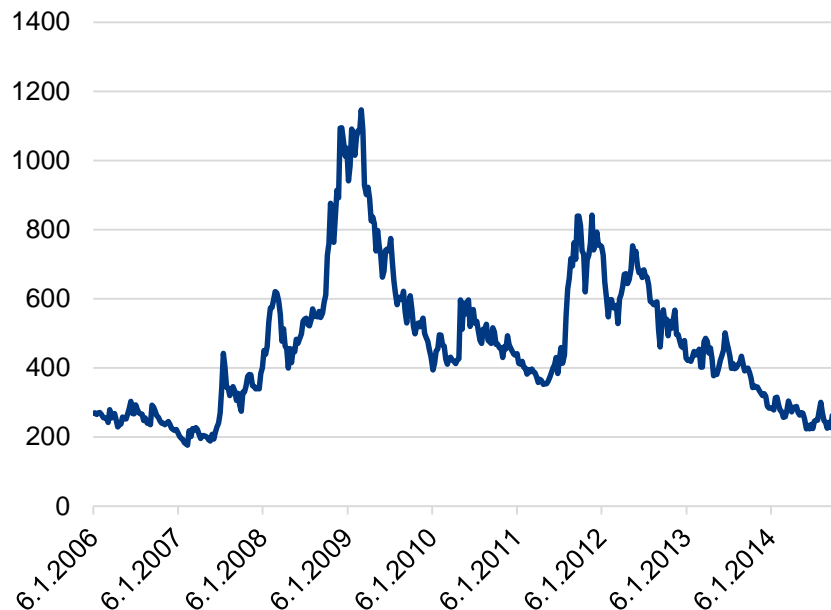
Riskilisät kaventuneet, osakekurssit nousseet pitkään ja volatiliteetti ennen finanssikriisiä vallinneella tasolla

Yrityslainojen riskilisät samalla tasolla kuin 2006

Luottoriskin hintaindeksi: korkean tuoton yritykset

Peruspistettä

Lähde: Bloomberg, viikkohavaintoja, viimeinen havainto 26.9.2014

Osakekurssit nousseet ja volatiliteetti laskenut yli kaksi vuotta

Lähde: Bloomberg, viikkohavaintoja, viimeinen havainto 26.9.2014

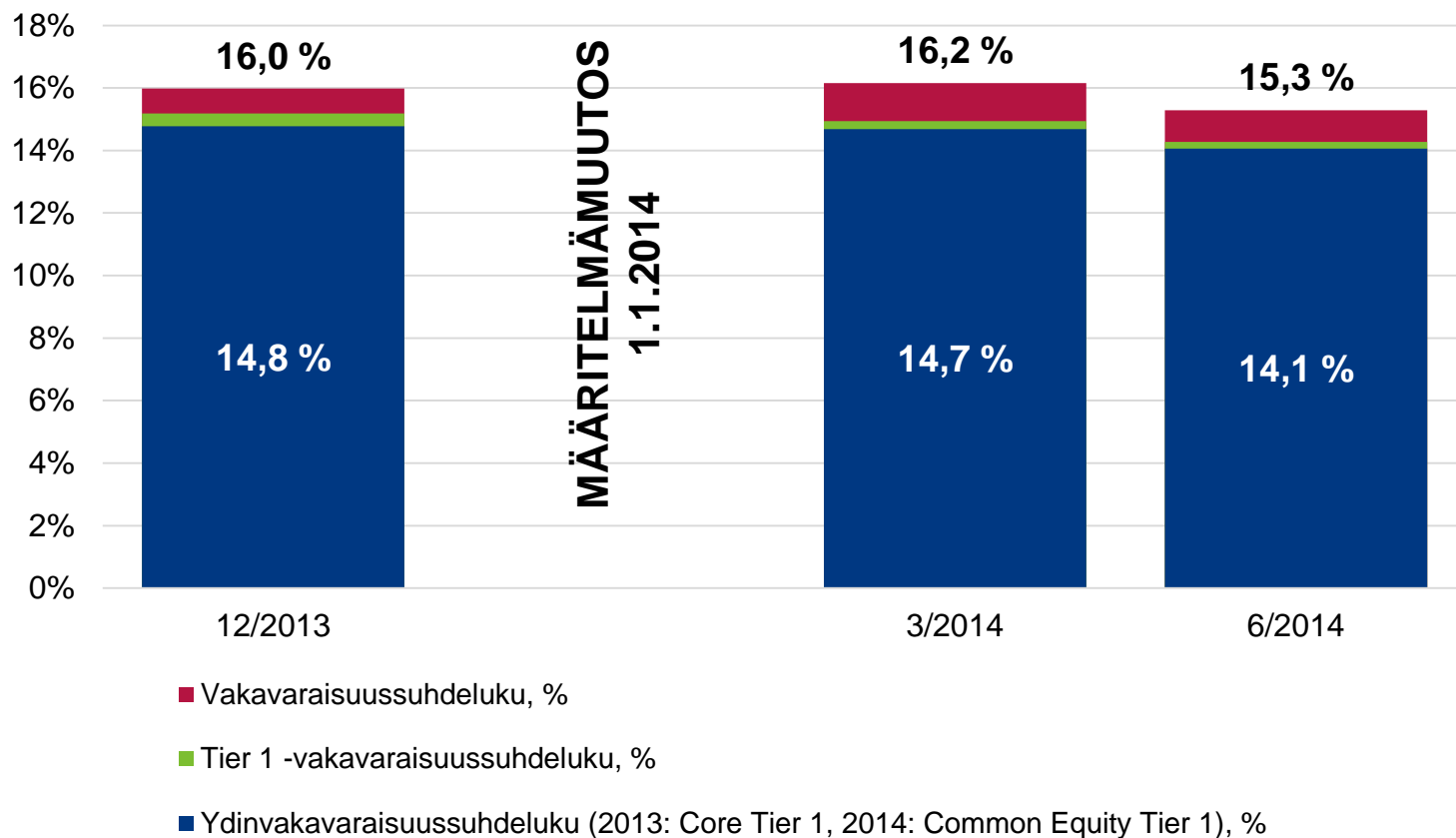
Suomen finanssisektorin tila

Pankit

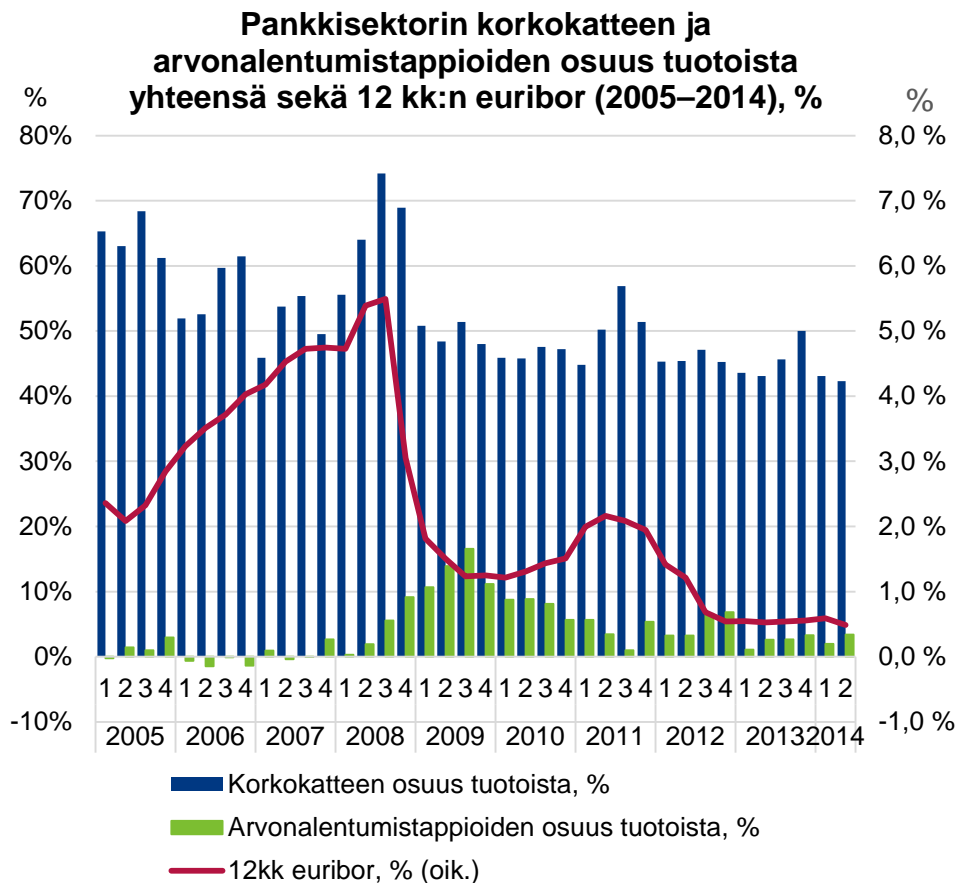

Pankkisektorin vakavaraisuustunnusluvut

Lähde: Finanssivalvonta.

Matala korkotaso ja sopeustoimet tasoittaneet taloustilanteen negatiivisia vaikutuksia pankkisektoriin

Lähde: Finanssivalvonta ja Suomen Pankki

- Matala korkotaso pienentänyt velallisten velanhoitorasitetta
 - Vaikuttanut arvonalentumisten määrään
- Pankit sopeuttaneet liiketoimintaansa
 - Luottojen ja talletusten uudelleenhinnoittelu
 - Palkkiotuottojen kasvu
 - Kulujen karsiminen
 - Ansaintalogiikan muutos
- Pankkien riskinsietokyky vahva
 - Liiketulos ja vakavaraisuus jo pitkään vahvalla pohjalla
 - Riskinotto ollut maltillista

Suomen finanssisektorin tila

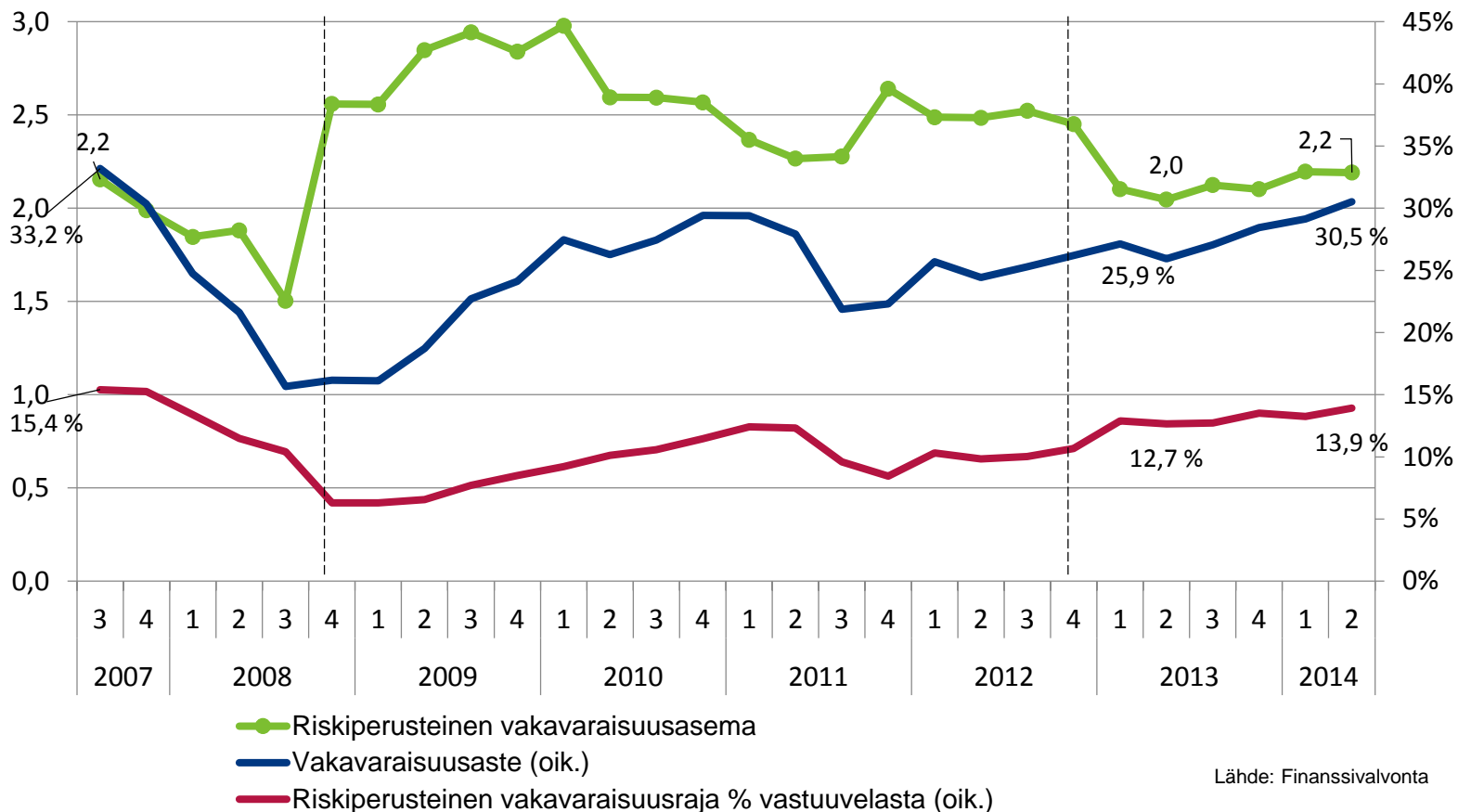
Vakuutus

Työeläkesektorin vakavaraisuus vahvistui edelleen

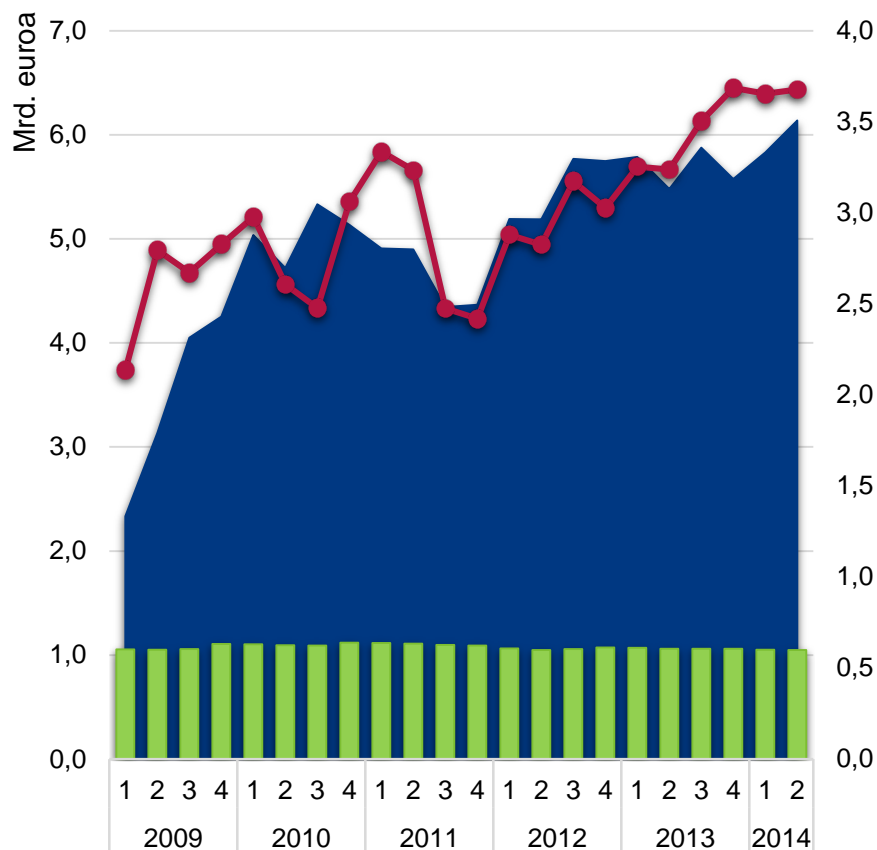
Työeläkesektorin vakavaraisuuden kehitys

Myös henki- ja vahinkovakuutussektoreiden vakavaraisuus vahvistui

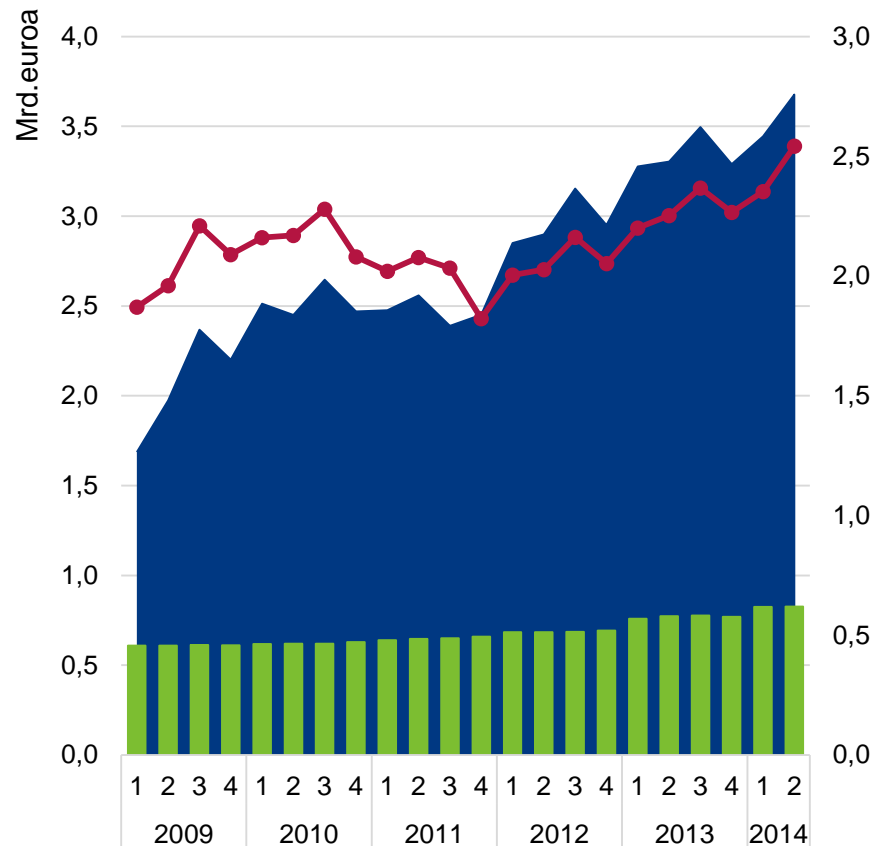
Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

- Toimintapääoma
- Toimintapääoman vähimmäismäärä
- Riskiperusteinen vakavaraisuusasema (oikea)

Lähde: Finanssivalvonta

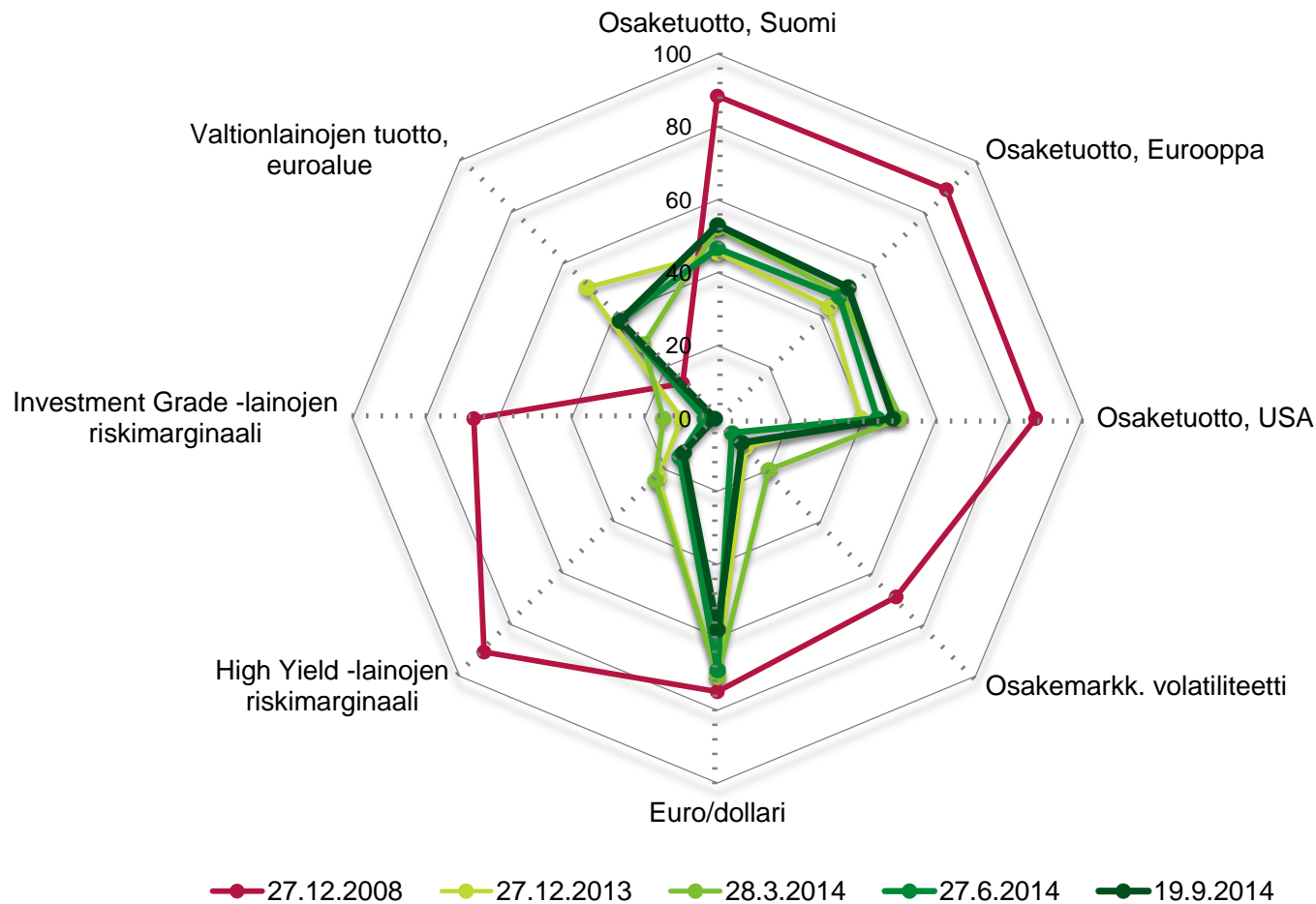
Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

- Toimintapääoma
- Toimintapääoman vähimmäismäärä
- Riskiperusteinen vakavaraisuusasema

Lähde: Finanssivalvonta.

Sijoitusmarkkinoiden lohkojen volatiliteetti hyvin matala – markkinatilanteen ero vuoteen 2008 merkittävä

Nousseet osakekurssit vahvistivat vakuutussektorin vakavaraisuutta

- Vakavaraisuutta kasvattivat sijoitustuotot, alkuvuonna tuottoa kertyi
 - Henkivakuutussektorilla 4,7 %
 - Työeläkesektorilla 4,1 %
 - Vahinkovakuutussektorilla 2,9 %
- Hyvä vakavaraisuus antanut liikkumavaraa sijoitustoimintaan
- Henki- ja vahinkovakuutussektorilla pystytty täydentämään vastuovelkaa ja siten sopeutumaan matalaan korkotasoon
 - Vastuuelan tuottovaatimus laskenut ja lähentynyt markkinakorkoja
- Tuotevalikoimaa muokattu jo usean vuoden ajan
- Vahinkovakuutuksessa vakavaraisuutta kasvatti myös operatiivisen kannattavuuden paraneminen
 - Yhdistetty kulusuhde 92,4 % (31.12.2013: 95,5 %)

Suomen finanssisektorin riskit

Suomen finanssisektorin keskeisimmät riskit kasvaneet alkuvuoden aikana

- Heikot talousnäkymät vähentävät liiketoiminnan volyymia ja lisäävät luottoriskien toteutumisen uhkaa
- Matalana pysyvä korkotaso kasvattaa jälleensijoitusriskiä ja ohjaa sijoitustoimintaa riskillisempään suuntaan
- Varallisuushintojen tasoon liittyy kasvavaa epävarmuutta
- Operatiiviset riskit ja tietoturvallisuus kasvavassa määrin sidoksissa kansainvälisiin järjestelmiin ja ilmiöihin

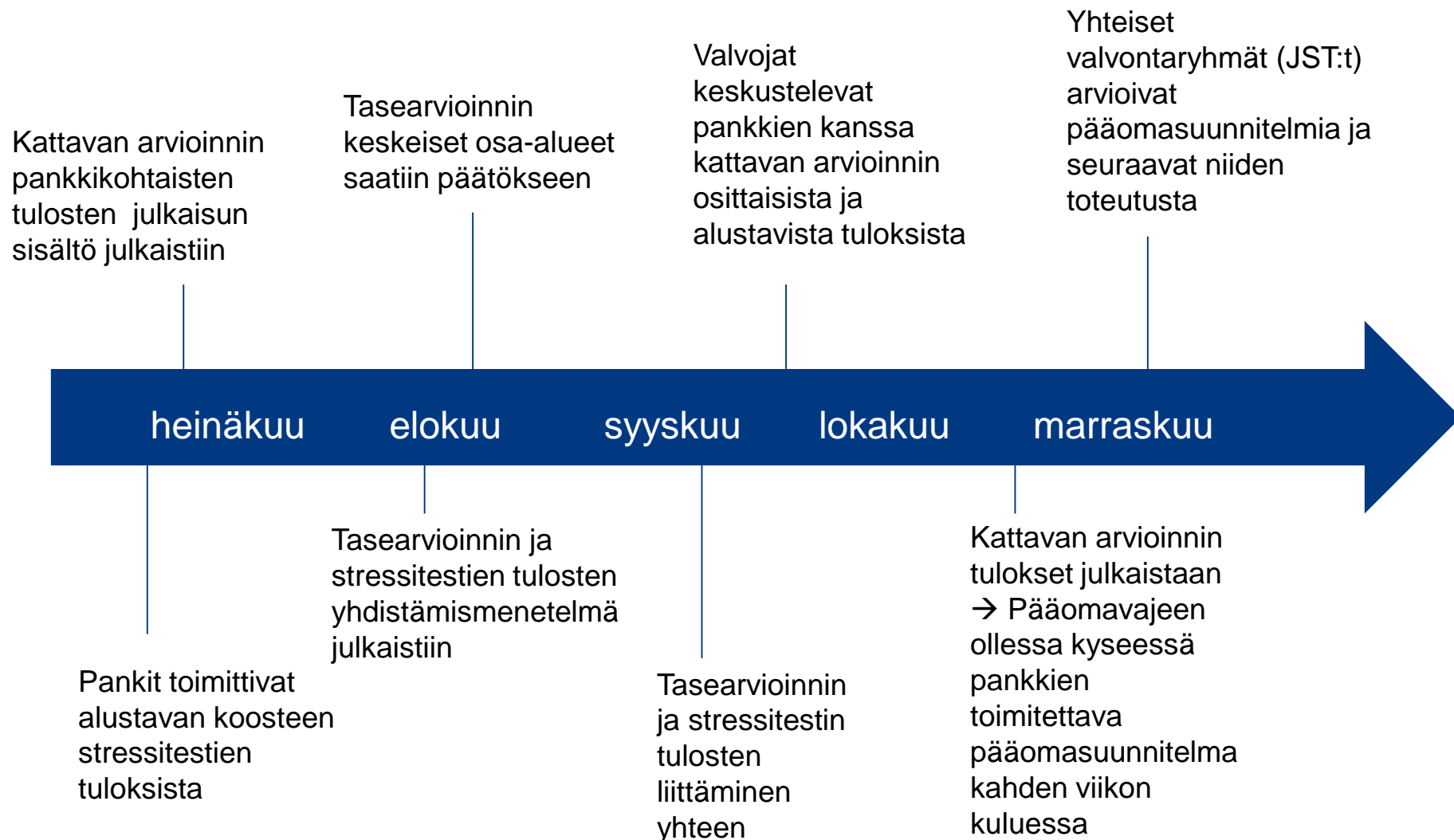
Yhteisen pankkivalvontamekanismin (SSM) käynnistyminen

Pankkien taseiden kattava arviointi toteutetaan Euroopan keskuspankin ohjauksessa

- Mukana 18 euromaata ja noin 130 pankkia
- Tavoitteena arvioida riskiperusteisesti EKP:n suoraan valvontaan siirtyvien pankkien taseet
- Taseiden kattavan arvioinnin ja stressitestin perusteella arvioidaan pankkien mahdolliset lisöpääomitustarpeet
- Tasearviointi (AQR) tehdään 31.12.2013 tilanteesta, stressitesti katsoo eteenpäin vuoden 2016 loppuun asti.
- Luottoriskit:
 - antolainaus toiminta yritys- ja kotitaloussektoreille (järjestämättömien saatavien luokittelun oikeellisuus, arvonalentumisten määrän riittävyys)
- Markkinariskit (Suomesta vain Nordea Pankki Suomi):
 - kaupankäyntitoiminnot, ns. level-3-saamiset

Aikajana: Kattavan arvioinnin vaiheet

Miten eroaa aiemmista pankkien stressitesteistä?

- Toteutetaan EKP:n ohjauksessa
 - EKP:n systemaattinen ja kattava laadunvarmistus
 - Lisäksi kansallisten valvojien oma laadunvarmistus
- Stressitestin pohjana tasearvio
 - Yhdistetään tietyn hetken tilannetta kuvaava tasearvio tulevaisuuteen suuntaavaan stressitestiin
 - Mahdolliset heikkoudet taseen arvostuksissa eivät siis vääristä stressitestin tuloksia
- Kolmen vuoden stressiskenaario
 - Aiemmissä EBA:n stressitesteissä kaksi vuotta

Kattavan arvion stressitestit parhaillaan menossa

- Arvioidaan pankkien taloudellinen tulos ja riskinkantokyky kolmen vuoden tähtämellä (2014—2016)
- Kaksi talouden skenaariota: perus- ja epäsuotuisa kehitys (Baseline, Adverse)
 - Perusura noudattaa EU-komission ennustetta
 - Epäsuotuisa kehitysura linjattu Euroopan järjestelmäriskikomiteassa
 - Skenaariossa määritelty:
 - BKT:n muutos
 - inflaatio
 - työttömyys
 - valtiovelkojen korot
 - markkinakorot
 - osakehinnat
 - asuntohinnat
 - liikekiinteistö hinnat
 - valuuttakurssit
 - ”Iso kuva” johdonmukainen kaikissa maissa, mutta esim. asuntojen hintakehitys vaihtelee maittain

Syyskuu

- EKP:n suoraan valvomien ja muiden SSM-pankkien listat julkistettu
- Merkittävien pankkien valvontaryhmät (JST) muodostettu
- Raportoinnin ja tietojärjestelmien kehittäminen ja testaus jatkuu
- Kattavan arvioinnin (AQR ja stressitestit) tulosten analysointi ja keskustelut pankkien kanssa

Lokakuu

- Kattavan arvioinnin tulokset julkistetaan
- EKP:n asetus valvontamaksuista annetaan
- Yhteisten valvontakäytänteiden ja menetelmien viimeistely, kouluttautuminen ja vuoden 2015 valvonnan suunnittelu
- EKP julkistaa keskeiset ohjeet valvontakäytännöistä

Marraskuu

**SSM:n valvontavastuu
alkaa 4.11.2014**

- Merkittävien pankkien valvonta EKP:lla, tiivis yhteistoiminta kansallisten valvojien kanssa, resursointi pääosin kansallisista valvojista
- Pienten pankkien valvontatehtävät pääasiassa kansallisilla valvojilla, EKP ohjeistaa ja seuraa keskitetysti
- EKP:lla valtuudet ottaa suoraan valvontaansa mikä tahansa euroalueen pankki

Peruspankkipalvelut

Peruspankkipalveluiden hinnankorotukset kohdistuneet konttoriasiointiin

- Peruspankkipalveluja pääsääntöisesti hyvin saatavissa, paikallisesti tilanne voi olla heikentynyt
- Lähes 2/3 pankeista ilmoitti korottaneensa yksittäisten palvelujen hintoja edellisen kyselyn jälkeen
 - Suurin vaikutus kohdistuu asiakkaisiin, joilla ei käytössä maksukorttia ja verkkopalvelua
- Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että
 - peruspankkipalveluista veloittavat maksut kohtuullisia. Tämä korostuu erityisesti silloin, kun asiakas ei kykene käyttämään maksukorttia ja verkkopalvelua
 - pankit opastavat asiakkaita sopivien palveluiden valinnassa
 - pankit huolehtivat myös riittävästä käteispalvelujen tarjonnasta

Peruspankkipalvelut:

- Talletustili
- Tilinkäyttöväline, esim. maksukortti
- Maksupalvelutoimeksiannot

Finanssipalveluiden tarjoaminen erityistilanteissa

- läkkäämmät asiakkaat ja asiakkaat, jotka sopijapuolena normaalia heikommassa asemassa suhteessa palveluntarjoajaan
 - Mm. heikentynyt terveydentila, kokemuksen puute pankki-, vakuutus- tai sijoituspalveluista
- Erityisesti kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin:
 - palvelun/tuotteen sopivuus ja tarpeellisuus, kun otetaan huomioon asiakkaan elämäntilanne
 - asiakkaan kyky ymmärtää palvelun/tuotteen ominaisuuksia ja niihin liittyviä riskejä
 - asiakkaalla tulee olla aina mahdollisuus vapaasti ja rauhassa harkita päätöstä
- Finanssivalvonnan suosituksen mukaan palveluntarjoajien tulee
 - arvioida uuden tuotteen kohderyhmä
 - varmistaa toimintatapojen asianmukaisuus markkinointi- ja palvelutilanteessa
 - kouluttaa ja ohjeistaa henkilöstöä
 - huolehtia siitä, että palkkiojärjestelmät eivät ohjaa myyntiä hyvän tavan vastaisesti

Lopuksi

- Ennakointia ja varautumista nopeisiin muutoksiin
- Vahvaa vakavaraisuutta ja riittäviä puskureita
- Panostusta riskienhallintaan suhteessa otettuihin riskeihin
- Asiakaskunnan taloudellisen tilanteen ajantasaista seurantaa
- Malttia ja asiallisia menettelytapoja markkinoinnissa
- Peruspankkipalveluiden kohtuullista hinnoittelua kaikille asiakasryhmille
- Maksujärjestelmien ja verkkopankkien toimintavarmuuden ja tietoturvallisuuden varmistamista